

TELEGRAFUL ROMÂN

Telegraful este de două ori pe săptămână:
Duminică și Joi. — Prenumerarea se
face în Săbii la expeditorii soției, pe afară la
c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate,
adresate către expeditorii. Prețului prenumera-
țiunii pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. a.
ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 31.

ANULU XXII.

Săbii în 21 Aprilie (3 Maiu) 1874.

(tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-
vinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe
o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri
streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratele se platesc pentru întâia ora
cu 7 cr. sîrulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr.
și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

La chirotonirea de astadi.

Unu evenimentu de însemnatate mare bisericească se sevarsiesce astadi în sinulu Metropoliei noastre. Capulu bisericeii gr. or. din Bucovina primesc chirotonirea de arhieru, fără de care nu pôte funcționa acte sacramentale, corespondentorie gradului celui înaltu, la care este chiamatu de ierarhia și prin midlocirea gratiei Majestății Sele c. și apost. reg. Acesta se sevarsiesce de Metropolitulu și de episcopii noștri, ai junei și totuși foarte vechii noastre Metropolie.

Dupa cătu cunoscemo lumea și omenii, este pré usioru a presupune ca voru fi și de aceia, carii, cetindu premisele și suri, voru încreți fruntea séu le voru învrednici de unu surisu „sapienticu“.

Pôte sa fimu și inculpați ca nu scim, séu ca nu vremu sa scim de antecedentele istorice, cari nu se potu ignora și cari nu este iertatu a fi calcate, în politica, unu patriotu adeveratu și în biserica, unu creștinu ortodocșu adeveratu.

Ni aru fi unu ce usioru, și prea usioru, sa reflectăm, și inca cu istoria în mâna, cătu este ea de variabila în urmărirea consecințelor. Acesta inse ni aru duce pré departe dela tem'a noastră. Aducemu inse aminte acelu ce voru crede, séu voru presupune ca noi ignorăm ce-va vre-odata, ca póm'a nici pâna e în flóre, nici dupa ce lapeda flóre, multu tempu, nu este de manancare, decâtu cu stricarea ei și cu stricarea mancarului ei; că sa nu se strice și sa folosească trebuie sa fia matura. — Ceea ce este cu póm'a e și cu cestiunile. De multe ori e reu a le și discuta.

Nu este deci loculu și tempulu că sa ne ocupăm acum de analizarea drepturilor de competentie, dupa cum veduram ca s'a ventilatu din unele părți și în tempulu nu demultu trecut, dupa urmat'a denumire a Précviosiei Sele P. Teofilu Bende la de Archiepiscopu și Metropolitu alu Bucovinei, și Dalmatiei. O astfelu de analiza trebuie lasatu pré sém'a unu studiu criticu și mai îndelungatu, unu studiu scos din, și acompaniatu de multimea documentelor, cari se afla răspandite prin arhivele Vienei, Constantinopolei și altoru cetăți însemnate. Aceste tóte laolalta, tratate și judecate de factorii competenti, pré cari îi privesce mai de aproape și mai departe, aru fi în stare a decide ulterioaru lucruri, căroru acum nu le putem face alta, decâtu a le înregistra precum se întempla.

Un'a inse totuși putem face acum. Putem cunósce ca incetu pré incetulu bisericea noastră a începutu a se radica din stagnatiunea de carea fu acoperita inca cu sute ani înainte și a începutu a se descata de ferecaturile în care o pusesse vitrigile împregiurări și a se imbracă în vestimentulu ei celu adeveratu, datu ei de întemeiatorulu ei de Is. Chsu. Chirotonirea ce se sevarsiesce astadi este unu testimoniu nedubiu despre acest'a.

Unde eramu numai cu vre-o trei-dieci de ani înainte? Bisericea noastră natională erá asiá de dismembrata, încátu infatiosia o compusetiune de ruine. Prelatu ce prelatu de aceeași nationalitate abia se intalnea în părțile noastre; că sa tacemu de chirotoniri cum este și cea de astadi. Archiepiscopii noștri dela 1700 încóce intrerumpu legatur'a tradiționale și canonică cu Bucurescii. Episcopii Bucovinei dela 1775 intrerumpu, se întielege siliti de împregiurări politice, legatur'a cano-

nica cu Metropolitii Moldovei. Fia-care trebuiau sa alerge la Metropolitii de nationalitate straina, ba trebuiau sa recunósca și óre-care dependentia fatia cu aceia, unu ce cu totulu contrariu canoniculu 34 apostolicu. Astadi noi cei din Transilvania și Ungaria suntemu ingraditi în cas'a și curtea noastră, în Metropolia noastră. Si totu astadi vedemu deschidendu-se calea și pentru capii bisericesci din Bucovina precum și pentru bisericea loru către multu dorita canonicitate, uniculu elementu, în care pôte prosperá bisericea noastră. Ce va face acest'a bisericea? Cum se va constitui? în catrau va incliná în venitoriu spre a se asedia definitivu în organismulu canonicu? va decide ea însăși prin a u t o n o m i a ei, ajutata de normele canonice ale bisericei noastre ecumenice ortodocșe resaritene.

Noi nu putem, dara nici nu voimu sa judecăm nimic'a vointiei unei biserice, carea stá afara de periferia metropoliei noastre. Nu putem și nu voimu sa judecăm vointiei unei biserice, carea de acum înainte, avendu în fruntea ei unu barbatu, carele se bucura de increderea cea mai imparțială, prin urmare cea mai buna, în cercuri departate, are sa vorbească și decida despre sórtea ei. Totu ce putem sa facemu noi, cá parte întregitória a bisericei celei mari ecumenice, este, cá sa dăm provinciei vecine mâna de ajutoriu, deca ne ierta puterile noastre, spre a se puté pune în posesiune de a se desvoltá în elementele ei mai departe. Si suntemu fericiti, ca pré lângu unu micu spriginu morale din parte-ne, metropolia noastră se afla în stare de a concurge și cu chirotonirea capulu ei, cá acest'a apoi sa póta pastoriturm'a sea dupa lipsele și trebuințele ei.

Amu dísu ca suntemu fericiti pentru acestu micu concursu, inse nu din vre-o vanitate. Nu. Ci pentru ca legámu de acestu actu modestu alu metropoliei noastre speranti de o regenerare generală a corpulu celui mare alu bisericei, de-si numai succesivu, carea va fi plina de favori, nu numai pentru cei din o periferia mai angusta, ci pentru bisericea întreaga, carea are sa radice moralitatea și buna starea spirituale și intelectuale a credinciosilor ei.

Privindu noi astu-feliu lucrulu salutámu în actulu ce se sevarsiesce în mediloculu nostru renascerea unu membru alu bisericei celei mari originale a creștinatáției, renascerea d'n ap'a consacrárei și din spiritulu apropierei de viet'a canonică a ecumenicitáției noastre. Privindu noi astu-feliu lucrulu tramitemu salutarea noastră și fratiloru indepartati din Bucovina, a căroru inimi scim ca au saltatu de bucuria fratiésca la sunetulu celu dintâiu despre restaurarea metropoliei noastre, inca pré la 1862, ba cari au luat și parte activa cu consacrandulu Archiepiscopu și Metropolitu în frunte, cându, sub conducerea nemuritorulu Andreiu, s'au infatiasatu la picioarele tronulu spre a asterne cererea pentru restaurarea ei.

Suntemu convinsi, ca primindu ei pré barbatulu doritoru loru, în sinulu loru, primesc și implinirea doritoru loru juste și canonice, și de aceea adaugemu, sa dea cerulu cá preste scurtu tempu sa ne intalnimu cu totii în iobire pré terenulu faptelor, cunoscendu-ne unii pré altii ca suntemu învetației lui Chsu.

Alalta eri, Vineri, a sositu în mediloculu nostru Précviosia Sea P. Archimandritu Teofilu Bende la, denumitulu Archiepiscopu și Metropolitu alu Bucovinei

și Dalmatiei. Cu Précviosia Sea au mai sositu Pré on. PP. S. Morariu Andrievici, Cons. consist., Gedeon de Greculu Constantinovici, Archim. Monast. Suceviti'a și Archidiaconulu Teoctistu Dronu.

Scirea despre sosirea prevenerabilulu Archimandritu a adunatu spontanu unu numeru frumosu de români la gar'a drumulu de feru, care la bineventatu cu sincere sa traiesca! Dela gara insocitu de P. Archimandritu Nicolau Pope'a veni în trăsura arhieriscopésca în resiedinti'a Archiepiscopiei, fiindu óspelele Escel. S. Archiepiscopulu și Metropolitulu nostru. Unu numeru frumosu de barbati ai inteligintei ei române din locu, sub conducerea P. Archimandritu N. Pope'a bineventá pré rarulu óspe în resiedinti'a Archiepiscopiei și Metropoliei noastre.

Totu alalta eri, vineri, a sositu în mediloculu nostru Présanti'a Sea P. Mironu Romanulu, Episcopulu Aradulu.

Eri, Sambata, a sositu în mediloculu nostru Présanti'a Sea P. Ioanu Popasu Episcopulu Caransebesulu.

Eri la 4 óre dupa amédi s'a începutu actulu chirotoniei cu serviciulu de sér'a dupa pravila cea mica. La 7 óre a fostu priveghiarea.

Astadi la 9 óre s'a începutu S-ta liturgia și actulu propriu alu chirotoniei. Tóte se sevarsiescu în bisericea dela „Schimbarea la fatia“ din cetate.

Sinodulu eparchialu alu diecesei Caransebesulu.

Duminea în 7/19 a. c. dupa finirea santei liturgii cu invocarea spiritulu sântu se tienú parastasu pentru sufletulu marlu și neuitatulu Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu baronu de Siagun'a și pentru etern'a memoria a mecenatulu și fericitulu Emanoilu Gojdu, dupa finirea căruia Ilust. Sea dlu Episcopu Ioanu Popasu prin nescu cuvinte bine alese și petruindiórie implantá de nou în animele ascultatorilor faptele și meritele neuitare ale acestoru spirite nobile, cari si-au sacrificatu totu pentru binele și inflorirea bisericei și natiunii loru.

La acestu parastasu, la care aru fi trebaitu sa asiste totu românulu aflatoriu în Caransebesu cu dorere trebuie sa marturisescu ca dintre dnii deputati a luat parte unu numeru de totu neînsemnatu. Nu scim ce fú caus'a. Póte ca sosirea prea tardiu a unor'a, și nepunerea nici unu pretiu pré atari ceremonii a altor'a, destulu ca aru fi de doritu cá altadata sa ne implinim mai cu acuratetia detorinti'a fatia de acei barbati, cari inca si-au implinitu detorinti'a fatia de noi.

Dupa amédi dnii deputati s'au adunatu la conferintiá în sala institutulu teologicu, unde obiectulu principalu alu discusiunii fú administrarea fondurilor comune primite dela serbi pré sém'a diecesei Aradulu și Caransebesulu. La conferinti'a acest'a s'a observatu indata, cumca o parte dintre dnii deputati suntu pentru administrarea comună a fondurilor, iera alt'a parte pentru impartirea loru.

Luni în diu'a urmatóre, adunandu-se dnii deputati în bisericea catedrala, la propunerea unu membru se alege o deputatiune, care sa invite pré Ilust. Sea dlu episcopu a veni în mediloculu loru și a deschide sinodulu.

Dupa reintórcerea comisiunii, sosesc și Ilus. Sea în mediloculu adunării și între strigári „sa traiesca“ și ocupa

scannulu presidialu carele, dupa reintórgirea biroulu notarialu saluta pré deputati cu urmatóre cuventare:

Venerabile sinodu diecesanu,

Multu stimatoru domni deputati!

Onorat. d. vóstra cá representanti ai clerulu și poporulu din dieces'a Caransebesulu v'ati adunatu amesuratu statutulu nostru organicu astadi iera la sinodulu eparchialu, pentru cá cercetandu starea spirituale și materiale a diecesei, sa desbateti, sa decideti și se puneti la cale cele de lipsa și de folosu pentru înaintarea și inflorirea ei în afacerile bisericesci, scolare și fundatiunale. De aceea eu înainte de tóte ve slutu din tóta anim'a cu „bine ati venit.“

Mai departe amu a ve impartasi, ca inecorabil'a sórte a luat din mediloculu nostru pré unu barbatu, care cu dreptu cuventu se pôte pune între marii Archierei și invetiatori ai bisericei noastre ni-a smulsu din bratiile noastre pré Esc. Sea Andreiu baronu de Siagun'a, Archiepiscopulu și Metropolitulu taturoru româniloru ortodocși din Ungaria și Transilvania, care cu ajutoriulu Ddieulu parintiloru noștri și prin grati'a Majest. Sele a prébunulu nostru Imperatu și Regu Franciscu Iosfu I, cá unu alu Il-lea Moisi a scos poporulu și bisericea noastră din întunerecu la lumina, ale căru merite și fapte voru vesti numele lui celu mare din generatiune în generatiune.

Mórtea acestui ilustru barbatu a casionatu adenca jale și dorere la întreaga noastră bisericea și natiune; veniti dara sa dăm și noi expresiune profundei noastre condolentii și doreri sculandu-ne și prononciandu cuvintele: „Eterna sa-i fia memori'a.“

Pentru acest'a sa nu întrelasăm a aduce în acest'a sesiune acea decisiune, cá înaltulu congressu bisericescu nationalu sa binevoiesca a luá mesurile necesarie spre eternisarea numelu înaltulu repausatu prin renduirea tienerii parastaseloru în totu anulu în tóte bisericele noastre din întreaga Metropolia, prin redicarea unu monumentu, demau de meritele și faptele lui cele maretie.

Apoi vinu a ve aduce la cunoscintiá, ca starea diecesei noastre a progresatu cu ajutoriulu lui Ddieu și în anulu trecut, dupa cum ve ve-ti convinge din raporturile și conspectele, ce vi se voru asterne spre apretierea On. D. Vóstre.

Cătra acestea nu potu a nu ve descoperi ca în anulu trecut, alu 4-lea anu de recolta rea și de lipsa mare, s'a aretat în mai multe părți ale diecesei agitatiuni proselitistice, cari inse prin mesurile energice ale Consistoriulu diecesanu s'au paralisatu.

Asemenea amu a ve inscintiá despre unu altu evenimentu neplacutu, adeca despre împregiurarea, ca delegatiunea serbesca inoa pâna astadi nu s'a declaratú asupra impacatiunilor și pacturilor, ce au încheiatu între sine români și serbii din comunitáțile mestecate prin midlocirea comisiuniloru delegatiunale, de unde vine, ca unele comune serbesci despartite nu voru sa implinesca conditiunile primite de densele cu ocaziunea impacatiunii.

Mai incolo vinu a ve face atenti dloru deputati, ca între tóte obiectele, ce veti avé a luá la desbatere și decisiune în siedintiele sinodulu acestui'a, celu mai însemnatu este caus'a fondurilor comune. Eu nu vréu sa preocupu opiniunea O. D. Vóstre, dara amu dreptu nedisputaveru și sánta detorintiá, cá sa ve dicit: tieneti domniloru cu dieces'a Caransebesulu, ai cărei'a deputati sunteti, cautati

dreptul și folosul clerului și poporului, pe care 'lu reprezentati la sinodu, că asiá O. D. Vóstre sa poteti corespunde amarei și increderei, ce au pusu in dvóstra alegatorii, cari v'au tramisu aici.

In fine inchieiu, implorandu, că dárulu domnului nostru Is. Christosu și dragostea lui Ddiu Tatalu și impreunarea sântului Spiritu sa fia cu dvóstra cu toti și sa ve conduca in tóte lucrările dvóstre.

Prin acest'a declaru deschisu sinodulu alu V. ordinariu alu diecesei Caransebesiului.

Dupa cuventarea acést'a primita cu aplause din partea sinodului, se cetesce list'a membrilor verificati, și constatându-se ca 34 membri suntu presenti, prin urmare sinodulu e capace de a aduce concluse valide, — porcede mai departe la verificarea nou alesiloru deputati, din cercurile devenite vacante.

Dupa predarea mai multoru acte respectiveloru comisiuni spre esaminare și raportare, presedintele impartasiesce sinodului :

a) aretarea consistoriului de sub Nr. 125, ca dela comisiunea esmisa din partea sinódeloru pentru proiectarea regulamentului administrárei fondurilor comune bisericesci, a incursu votulu minoritateri ;

b) regulamentul pentru administrarea fonduriloru bis. elaboratu de comisiunea esmisa de sinodu in anulu trecut ;

c) memorandumul, elaboratu de consistoriulu bisericescu și episcopescu pentru administrarea acestoru fonduri ;

d) epistola Esc. Sele dlui arhiepiscopu și metropolitu dto 30 Martie 1874 nr. 194 cu privire la caus'a comuneloru mestecate, a fonduriloru bis. precum și in caus'a stipendiiloru Balaiane.

Pentru studiarea și raportarea acestoru acte se alege o comisiune de 9. 3 din cleru și 6 mireni.

Deputatul Const. Radulescu face propunerea : că deciderea causei in privint'a fonduriloru comune bisericesci și specialu deslegarea intrebării principale despre despartirea ori nedespartirea și locul de administrare a acestoru fonduri, sa se enuncie de urginte, comisiunea esmisa sa se constituie numai decátu, sa si formeze propunerea, respective opinionea sea in acestu obiectu și acea inca astadi in sedintia, ce se va convocá la 5 óre dupa amédiadi sa se iee la desbatere.

Presedintele Archiereu atrage atentia dloru deputati, ca cestiunea fonduriloru fiindu unu ce importantu, preste care nu se póte trece asiá iute, ci trebuie mai antáiu studiatu bine, precalculatu, róga sinodulu a lasá pána máne desbaterea asupr'a acestoru fonduri, descoperindu totu de odata, ca nici starea sanatáiei nu i permite a continuá sedintia și dupa prandiu.

Tóte incercările, de a lasá desbaterea asupr'a obiectului mentionatu pre sedintia de máne, fara fára resultatu, de óre-ce propunerea de mai susu se primí cu 27 voturi contr'a 16.

Urgentia acestei desbateri, dupa cátu amu potutu observá, a fostu, ca unulu dintre d-nii deputati, fiindu membru și la sinodulu din Aradu, a voita sa mérga si aeolo, fiindu ca chiaru domineca la conferintia primise unu telegramu cu cuprinsulu : „Se intetiesce desbaterea asupr'a fonduriloru, interesele banatieniloru (?) suntu periclitate.“

Óri care sa fia fostu caus'a acestei urgentie, destulu, ca morbosulu Archiereu, cáruia din partea mediciloru nu-i erá permis a esi din casa, dupa médiadi la 5 óre si ocupa de nou scaunulu presidialu si pune la ordinea dilei desbaterea asupr'a fonduriloru comune.

Dupa deschiderea sedintiei, referintele comisiunii esmise in caus'a fonduriloru, dl. Constantinu Radulescu face urmatoriulu raportu :

Comisiunea cumpanindu motivele cuprinse in elaboretele facute in obiectulu administrárei comune a fonduriloru bisericesci, mai departe cumpanindu seriosu folósele practice ale unei administratiuni comune, care pre cându ingravamina luarea unilateralu din fonduri de

odata, indo'esce invigilarea asupr'a manipulatíunei in bani și asiá maresce securitatea și se inaintéza inmultirea lor ; mai departe, vedendu comisiunea, ca in-susi Escel. Sea Metropolitu recomanda administrarea in comunu a fonduriloru — (acést'a recomandare nu se póte observá in charti'a Escel. Sele.) — prin urmare intr'unu locu, asiá dara comisiunea prebas'a punctului 21 alinea 1 a prot. sinodului eparchialu alu diecesei Caransebesiului din anulu 1873, cu unanimitate propune, că luându-se de basa elaboratulu comisiunii ad hoc :

Fondurile sa nu se imparta intre diecese dupa óre-si care proportiune séu cheia, ci sa se administredie in comunu, — de sine intielegendu-se, ca déca in decursulu tempului administrarea comunu s'aru aretá neoposibila séu nefolositoria diecesei nóstre, pentru acelu casu impartirea remáne rezervata.

In privint'a locului, ca unde sa se manipuledie acele fonduri, comisiunea, luându in consideratiune, ca locul de manipulare Timisórá, fiindu unu locu, de unde mai usioru se póte controlá administratiunea prin ambele párti, fiindu unu locu, din carele nici pentru un'a, nici pentru alta parte nu se póte nasce nici unu prejudetiu — propune cu unanimitate, cá :

Loculu de administratiune sa fia Timisórá, la desbaterea regulamentului specialu de manipulare, comisiunea n'a intratu pána la statorirea basei principale, ce s'a proiectatu mai susu.

Deputatul Ioane Bartolomeiu in acestu proiectu face urmátorea contr'a propunere :

Ca provocare la memorandumu Consistoriului diecesanu și din motivele produse in care propune cá : sinodulu, respingendu cá necompatibilu și neconvenibilu cu asiédiemintele vechi și nóue bisericesci, mai departe cá nepracticu, prea sumptuosu și complicatulu elaboratulu comisiunii sinodale ad hoc, relativu la administrarea și manipulara cumulativa viitóre prin o corporatiune administrativa comunu in Timisórá, respingendu totu de odata si votulu minoritáiei acelei comisiuni pentru administrarea cumulativa a fonduriloru in Aradu — sa decida in principiu impartirea drépta a fonduriloru intra ambele diecese și spre acestu scopu sa se esmita din gremiulu ven. sinodu o comisiune constatátóre din 6 membri, care intronindu-se cu o comisiune esmitenda in asemenea modu și din partea sinodului aradanu sa se consulte in privint'a modalitátiloru de impartire.

Dupa o desbatere seriósa sinodulu cu 27 voturi contr'a 13 primesce propunerea comisiunii.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 18 Aprilie 1874 (Cas'a reprezentantiloru.) Presedintele Bano deschidendu sedintia saluta pre deputati, cari astadi pentru prima data se intrunira in camera dupa feriele pasciloru, și anuncie petitiunile intrate in restempulu ferieloru.

Presedintele anuncie mai departe, ca deputati nou alesi Col. Ghyczy și Tom'a Vecsey si-au prezentatu credentionalele si ca deputatii Iul. Gyórfi și Dr. Alecs. Mocioni si-au depusu mandatulu lor. Credentionalele se predau comisiunii verificátórie permanente și in cercurile de alegere devenite vacante presedintele va dispune o alegere noua.

Dupa acest'a Cas'a si esprime la protocolu condolint'a pentru trecerea din viétia a deputatulu Gust. Groisz.

Notariulu Casei magnatiloru Aur. Dessewffy aduce unu nuntiu in care se impartasiesce resultatulu alegerei membriloru in delegatiune și in care se es-pune unu siru de modificatiuni facute de cas'a magnatiloru la proiectulu de lege asupr'a catastrofulu dárei de pamentu.

Acestu anunciu se ia spre sciintia. Ministrulu de financia Ghyczy doresce cá modificatiunile mai susu amintite sase pertracteze inainte de a se predá sectioniloru de cátra comisiunile de specialitate.

Primindu-se propunerea acést'a modificatíunile se predau comisiunii desemnate de ministrulu de financia.

Ministrulu presedinte Bitto in o cuventare mai lunga face cunoscutu intentiunile regimului cu privire la proiectele de legi, pe cari le va presentá in sesiunea de véra.

In urma oratorulu accentuéza necesitatea resolvirei unei novele la legea electorale și modificarea neamanavera a regulamentulu Casei.

La intrebarea Dr. Olah : nu se va resolví curendu legea scóloru de medilocu ? ministrulu presedinte raspunde, ca fiindu proiectulu subscernutu din partea regimului, resolvirea lui va aterná dela camera.

Hellye nemultiimitu cu programulu. Dela Ghyczy a asceptatu proiectu grandióse. Cestiunea baneci nici nu se amintesce.

Col. Ghyczy raspunde, ca densulu nu crede, ca tier'a va asceptá dela modestele sele calitáti presentarea unoru planuri grandióse indata la deschiderea sesiunii. (Haritate.) Oratorulu cere indulgentia camerei (aplausu) si apromite, ca va impartasi camerei totu ce afla necesariu pentru imbunatatirea stáriloru financiáli. Relativu la banca ministrulu va raspunde preste putieniu interelatiunea lui Val. Solymossy, carea tractéza cestiunea baneci, si atunci se va vedé déca se mai póte face ce va in respectulu acést'a.

Ios. Madarász doresce discussiunea asupr'a cestiunii de incompatibilitate. Goro ve, presedintele comisiunii respective, dechiara, ca acést'a va tiené cátu mai curendu o sedintia.

Sedintia se incheia.

Budapest'a in 20 Aprilie 1873. (Cas'a reprezentantiloru.) Dupa deschiderea sedintiei presedintele

Bela Perocz el anuncie petitiunile intrate si rogarea deputatiloru bar. P. Sennyey pentru unu concediu de siése septamáni, care se si incuviintéza din partea camerei.

Deputatul Dr. Mich Polito si-a prezentatu mandatulu seu, care se predá comisiunii verificátórie permanente.

Presidulu face Cas'a atenta, ca in tempulu din urma in diverse comisiuni au devenitu mai multe locuri vacante, si acele aru fi sa se reintregésca, spre care scopu la propunerea presedintelui Cas'a va face alegerea in sedintia de Sambeta.

Petitiunile presentate din partea deputatiloru se transpunu la comisiunea petitiunaria si se voru desbate la tempulu seu in Camera.

Referintele Lad. Szögyéni anuncie, ca comisiunea verificátórie permanenta a verificatu pre deputatii Ghyczy și Vecsey cu rezervarea terminulu indatinatu de 30 de dile.

Ministrulu pentu aপরarea tieriei Szende substerne proiectulu de lege referitoriu la cladirea unei case pre sém'a ministeriului pentru aপরarea tieriei si la acoperirea speseloru recerute spre acestu scopu.

Proiectulu acest'a se transpune la comisiunea financiale spre discussiune preferenta.

Ministrulu de interne Szapáry substerne legile sanctiunate despre creditulu decursivu pentru acoperirea pretiului de inchiriare a spitaleloru militare din Transilvania si pentru introducerea sistemului metricu.

Legile aceste se voru publicá si tramite spre acestu scopu si casei magnatiloru.

Cas'a trecându dupa aceste la ordinea dilei votéza bugetulu Casei pre lun'a lui Aprilie.

A doilea obiectu la ordinea dilei e proiectulu de lege relativu la introducerea notariatulu publicu.

Cas'a considera acestu proiectu de lege de cetitu. Se incepe desbaterea generale, la carea iau parte afara de referintele Iul. Toszt, Dulovici, Máday, Kapp, Horn, Pulszki, Eötvös, Várady, Lazár si secretariulu de statu Csomoghi.

Budapest'a 21 Aprilie 1874. (Cas'a magnatiloru). Notariulu casei reprezentantiloru Tombor aduce legile sanctiunate de Mjestatea Sea, legea sistemului metricu si a creditulu decursivu mai susu amintitu. Aceste dóue legi se publica si se dispune pastrarea loru la arhivulu tieriei.

Dupa acést'a publicare se impartiescu cele 80 esemplare din computurile finali tramise de cátra curtea de computuri intre deputati si cu acést'a se incheia sedintia.

Budapest'a in 21 Aprilie 1874. (Cas'a reprezentantiloru). Dupa o repede resolve a formaliloru indatinate, Cas'a trece indata la desbaterea mai departe a proiectulu referitoriu la notariatulu publicu.

Ministrulu de justitia Paule r tienú cuventarea finale la desbaterea generale, in carea replicá la tóte obiectiunile aduse inainte. Mai intái aréta, ca resolvea proiectulu e folositoria din punctu de vedere legislatioru, dupa aceea espune ca legea notariatulu publicu nu vatema organizatiunea presentata a justitiei, din contra ea promovéza si usiuréza agendele judecatorieloru aducendu-le in cursu mai rapede, si nu impedece reform'a justitiei pre venitoriu. In urma se opune oratorulu acelor'a, cari ceru estinderea competintiei, care trebuie sa se dee notariloru, si inmultirea aceloru afaceri de dreptu pentru cari preliderea unui notariu sa fia obligatorica. Prin esagerári in directiunea acést'a se provóca numai acele stári rele, pre cari proiectulu in textulu seu de fatia le-a incungiatu din norocire. Acést'a cuventare fu primita cu aplausu viu.

Punenduse la votu Cas'a primesce cu o majoritate precumpanitória proiectulu de base la desbaterea speciale, carea se si deschide indata. La §. 2 deputatul Kapp face unu amendamentu, dupa care notarii publici pre lánga limb'a statulu trebuie sa scie si limb'a germána si afara de acést'a limb'a cea mai latita in cerulu loru de activitate. Deputatii Besianu si Bonciu se opunu acestui amendamentu. Ambii dechiara : necesitatea si deplin'a indreptatire a limbii ungare cá limba de statu, prelánga acést'a inse usuarea celoru-lalte limbe trebuie sa fia regulata dupa principiile celei mai depline indreptatiri egale. Besianu face amendamentulu, cá notarii sa priocépa pre lánga limb'a statulu si limb'a cea mai latita in cerulu respectivu. Bonciu se alatura la acestu amendamentu folosescu ocaziunea, a desavúá principiile si tactic'a lui Babeziu si Mleticiu, dechiarándu aceste principie de neindreptatite si deadreptulu opuse intereseloru nationalitátiloru.

Presidulu incheia sedintia pentru ca membrii delegati au sa mérga la regele.

Budapest'a 22 Aprilie 1874. (Cas'a reprezentantiloru). Dupa deschiderea sedintiei si autenticearea protocolulu

Ios. Madarász intréba in o interelatiune pre ministrulu de justitia, de are scire, ca judecatori'a din Brasiova, specialu despartimentulu cártiloru funduari emite decisiuni in limb'a germána si cátra acele partide, cari de locu nu sciu limb'a germána, si ca luá-va mészuri spre a incungirá atari ilegalitáti in viitoriu ?

Ministrulu de justitia Paule r raspunde, ca cu privire la obiectulu interelatiunii cuprinde art. de lege 44 : 1868 si 4 : 1869 determinatiuni chiare. Este detiermuru prin legi, ca limb'a judecatorieloru e cea ungara. In privint'a obiectulu atinsu in interelatiune antecesorulu ministrului de justitia a emis o ordina-tiune speciale cátra judecatori'a din Brasiova, de care se si tiene acea judecatori'a.

De a o'venitu vr'o ilegalitate ministrulu va medilocí cá atari fapte sa nu se mai intemple.

Interelantele e multiamitu cu respunsulu, pre care cas'a lu ia spre sciintia. Se publica legile sanctiunate, cari privescu creditulu decursivu pentru -ooc

perirea speselor recerute spre organizarea justiției în confiniu.

Cus'a trecendu la ordinea dilei conținna desbaterea speciale asupra proiectului de lege referitoriu la notariii publici.

La § 2 luându Col. Tisza cuventulu se declara contra propunerii lui Kapp și se mira de atari propuneri. Oratorulu trebuie sa compatimésca pre unii sasi, cari tindu la o positione, de unde aru strică statului ungaru și in urma numai loru insusi. Oratorulu doresce, că §.fulu care sustiene absolut'a calificațiune a notariului și § 7, care tractéza despre calificațiunea relativa, sa se reiepte la comisiunea centrale spre nou'a discussiune și spre considerarea tuturor amend-mentelor.

Ministrulu de justitia Pauler acceptéza propunerea acés't'a.

Referintele T o s z t ne fiindu contra se róga, că sa se pertracteze §. 7, spre a pté cunosce comisiunea centrale opiniunea Casei și a membriloru sengerateci.

Em. V a r g i s cere sa se rezolveze indata § 2.

Pet. N e m e s i o propune, că sa se puna in § disu, ca notariulu sa mai scia afara de limb'a statului și limb'a usuata in cerculu seu de activitate.

E. T r a u s c h e n f e l s pledandu pentru propunerea lui Kapp observá ca nu pricepe, cum afla Tisza in propunerea lui Kapp o nesuintia contra statului. Oratorulu arata, ca limb'a germána e limb'a comerului și a industriei și tratatele incheiate cu tierile esterne sunt compuse in limb'a germána. De altminte-nea sa nu se mire cine-va, cându se reclama pentru alta limb'a pusetiunea Imbei magiare, pentru ca tier'a a concesu și limb'e croate asemene pusetiune. Ce cere Kapp e unu ce pucinu in proportiune cu acea consiune. (Caventarea firesee a fostu intrerupta de o contradicere viva)

Col. T i s z a indrépta pasagiule citate reu din cuventarea sea de cátra antevorbitoriu.

Dupa ce mai vorbira Z s e d é n y i și L á z á r contra lui Kapp, luá cuventulu.

Fried. W a e c h t e r si declara, ca de-si nationalitatea sea din fundulu regiu lu va privi de tradatoriu, totusi respinge propunerea lui Kapp cu franchetia. Oratorulu e convinsu, ca notariulu va sci totu-déun'a limb'a tienutului in care locuiesce, căci e interesulu seu a o sci, totusi se alatura la propunerea lui Besanu. E superfluu a mai dice expresivu in lege, ca notariulu sa scie limb'a oficiosa, căci acés't'a se intielege de sine.

Intorcendu-se cátra Ad. L á z á r, care calumniá pre sasi, se róga de densulu a nu mai procede astu-feliu, căci sasii și implinescu detorintiele loru fatia de statu cá ori care alta nationalitate. Starea exceptiunale a fundulu regiu e o supere mai mare pentru sasi decátu pentru alții. Adam Lázár mai bine sa cooucre, că sa intre si in fundulu regiu constituțiunea in estinderea ei intréga.

T a v a s z i și M á d a y votara pentru Tisza. Mich. K á s p e r pledéza pentru amendamentulu lui Besanu, lul. S t e i g e r pentru Tisza.

B e s i a n u retragendu-si propunerea pledéza pentru amendamentulu lui Nemesiu.

Ed. H o r n respinge invinuirile indreptate contra comerului și industriei ungarie.

Ios. P o l y a declarandu ca Cas'a s'a abatu delu obiectulu adevératu alu discussiunei se alatura la propunerea lui Tisza.

Ponendu-se la votu se primese propunerea lui Tisza și §§-fi 2 și 7 se reiepta la comisiunea centrale.

Se rezolvescu §§ 3—52. La § 3 la propunerea lui Eötvös se adauge, ca si deputatii nu potu imbracă notariatu.

La finea sedintiiei presidiulu intrabatu de St. M a j o r o s: de e cas'a capabila a aduce concluse (fiindu ca se departasera multi deputatii) constatéza, ca camera e capabila a aduce concluse si dupa ce admoná pre deputatii sa vina in numero mai mare fiindu unu obiectu atátu

de insemnatu la ordinea dilei incheie sedinti'a.

Epistola deschisa

a deputatului dietalo Gabr. baronu de Kemény cátra alegatorii sei.

Plinu de ingrigiri politice indreptasemo acum aprópe o jumetate de anu o scrisóre deschisa cátra d-vóstra și astadi suntu mai ingrigiatu apucându pén'a spre a va adresá o noua epistola deschisa.

O jumetate de anu e unu lungu tempu; intr'acea au trecut multa apa pre Dunare in jos; dara câte multe nu se intemplara in decursulu acestui tempu cele ce trebuiau sa se temple! Câte s'au templato, cari dupa coviintia poteau sa remana!? Pre terenulu administratiunei publice și alu justitiei noi nu amu progresatu; starea finantiale a patriei nóstre nu numai nu s'a indreptatu, ci din di in di au loatu o colóre totu mai ingrigitória și mai posomorita. Suntemu la inceputulu perioadei a trei'a a sesiunei parlamentarie și legea electorale urgisita de toti nu numai nu s'a modificatu, ci și preparatiivele privitórie la dens'a nu suntu inca gat'a, póte ca s'au pusu cum-va in lucrare in ministeriulu de mai nainte, și totusi eu nu amu nici o sperantia ca legea amintita se va indreptá cátu mai curendu. In loculu acestoru lucruri au intreventu o crise ministeriale ce durá luni intregi, intr'acés't'a unu schimbu de fotoliurile ministeriale, intrige de fusione, fortia de coalitiune, cercetare asupr'a cálior ferate, negociatiuni de imprumutu, deliberatiuni in comisiunea de 21, parada de cuvinte, sfara multa pentru nimic'a, incordare, escitare preste mesura.

In urma intreveni o indreptare mica: pregatirile pentru sfortiarea coalitiunei intre politici, cari suntu neconditiunatu pentru complanare, și intre acei'a, cari o acceptéza numai din necesitate, nu isbutira și sub presiedinti'a lui Bitto se constituí unu cabinetu, cáru nu i se póte denegá nici bun'a intentiune nici facultatea (de a guverná). Bitto deveni barbatulu necesariu și ajutá, elu prestá patriei unu servitiu declarandu-se contra coalitiunei, unu servitiu prin acea, ca i succese formarea unui ministeriu, eu din partemi acceptu cu o prevenire simpateca inceperea activitátiiei sele și déca acés't'a va fi numai cam pre jumetate buna cu ceea ce tienu eu de bine, sum gat'a a votá si a me intrepune pentru densulu. Dara aici nu se póte denegá, ca intréga crisea ce se traganá mai multe septamáni și luni, ba in parte chiaru ministeriulu lui Bitto nu se póte privi de multiamitoriu.

Nu-mi trece nici decum prin minte de a me demite in óre care directiune in recriminatiuni, totusi votu jertfi unele cuvinte pentru crisea devinsa, pentru ca credu, ca in trecut se cupriudu invetiaturile pentru viitoriu.

Ori si care aru fi inceputulu cabinetulu Slavy totusi nu i se póte disputá nici onestatea cetatienésca și acés't'a atátu cu privire la intregulu seu cátu si la membrii sei sengerateci, dara nici patriotismulu neobositu, séu — dupa ce spre esemplu vedii mai multu de odata ce rola jocá cunoscenti'a cea vasta logic'a cea tare, dialectic'a suprabundanta, poterea cea mare și activa a lui Kerkapoly — facultatea, ba eu concedu, ca amu statu pre aceasi base politica, pre basea complanárii si amu nisoiu cátra aceasi tiente, pre carea cabinetulu Slavy o marturisí de problema a sea, adeca esecutarea reformelor interne, reorganizatiunea patriei nóstre. Cu tóte acestea trebuie sa esprimu sentinti'a, ca ministeriulu Slavy n'a corespunsu chiamárei sele și a fostu o nenorocire pentru patri'a nóstra. In desiertu s'au produsu de esemplu Kerkapoly cu deliberatiunile infocate, cu representatiunile estraordinarie miracalóse și acrobatiche ale gimnasticeei spiritali, acelea n'au ajutatu tierci nimicu, ba n'au delatoratu nici causele suferintieloru unui omu ce se afla in miseria, acelea nu numai n'au potutu delatorá loviturile crisei finantiali, ci n'au alinatu și n'au impededatu nici caderea vietiei nóstre de statu. Problem'a

ministeriului Slavy n'a fostu eliptarea principiilor nóue, a asiediminteloru politico-filosofice séu a unei libertáti mai mari; chiamarea lui a fostu, a regulá referintiele nóstre finantiali, a indreptá administratiunea publica, a dá tierci o justitia regulata.

Cáci nu numai dupa judecat'a opozițiunei, ci și dupa a majoritátiiei și a opiniunei publice din tiera (ministeriulu Slavy) nu a potutu sa corespunda chiamárei sele, elu a cadutu prin votulu parlamentariu. Cine l'a trantitu? Diversele nuancie a stangei estreme pururea a votatu contra lui; tóte acestea inse facu numai o fractiune mica. Centrulu din medilocu nu s'a portatu totu-déun'a cu cerbicia contra ministeriului, si cei ce se pareau inaugurati in intempláre de dupa culise voiau sa scia, ca membrii conducetori ai centrului stángu in modu evidentu erau preventori cátra cabinetulu Slavy, cá si cándu acest'a aru fi pentru densii regimulu celu mai favorabilu din sirurile majoritátiiei. Dóra au comptatu cum-va, ca la casu cándu cabinetulu Slavy s'aru aretá necapabilu, dupa priceperea mea individuale, voru deveni densii mostenitorii nu prea demni de invidiatu ai acelu'a? Séu dóra au umblatu unii inca mai inainte cu ide'a nenaturale a acelei coalitiuni cunoscuté? Eu nu sciu; atátu stá inse, ca atacurile centrulu stángu asupr'a ministeriului Slavy nu au fostu acute. Si fatia de partid'a din medilocu a observatu o opozițiune fórté moderata. Tóte la olalta stánga estrema si centrulu stángu impreuna cu partid'a din medilocu au fostu in o minoritate considerabila inaintea partisanilor vechi ai complanárii. In sirurile acestora nemuliamirea se lati din ce in ce mai tare si numerulu acelor'a, cari se incredeau in energi'a ministeriului si credeau in trensulu, scadiu totu mai tare; unei párti insemnate a membriloru majoritátiiei nu i pasá de ori ce s'aru fi templatu cu guvernulu esitu din senulu ei; ceea-lalta parte erá de parere, ca regimulu acés't'a trebuie sa cada cu ori ce pretiu, si avea convicțiunea, ca acelu'a nu e in stare sa corespunda chiamárei sele celor mari si intru adeveru numerulu adevetiloru partisanii ai guvernului a fostu micu. Cabinetulu Slavy fu trantitu de partid'a majoritátiiei.

Aici sa-mi fia permis a face o mica abateré dela obiectu.

Acei'a cari din partid'a majoritátiiei in decursulu tempariloru s'au declarat contra cabinetulu Slavy si din punctulu loru de vedere lucrara contra lui, fura inovatiti din partea acelor'a, cari erau de alta opiniune si din partea mai multor'a fui inovatiti si eu, ca portu politica personale. Sa-mi fia permis a intrebá, ca ce are sa insemne: politic'a personale? E posibilu, a despartí total-minte in decursulu vietiei practice ide'a de individú? Potu sa afirmu cu indrasnire: nu. De alta parte intrebú inse: e bine a acceptá fara exceptiune si orbesce totu ce dice Paulu, si a jurá pre acés't'a, dóra pentru ca stimezu, iubescu si admiru pre Paulu? E bine, a trage in nomolu totu ce dice Paulu, fara exceptiune si precugetare, a suspitiuná pre Paulu, pentru ca 'lu urescu, m'a vatematu si e inimiculu meu? No si inca odata nu. Si cu tóte acestea necesitatea vietiei de partid'a, detorintiele ei nu se potu denegá. Totu insulu se alatura la parerile partidei; la parol'a ei pána cándu in acés't'a supunere, dupa parerea sea afla putienu reu si mai multu bine; dupa ce ne amu convinsu inse, ca cabinetulu Slavy nu aduce nice unu folosu tierci ci numai dauna si amu fi statu si in casulu acelu'a pentru densulu: atunci intr'adeveru ne faceamu inovatiti de o politica personale ne escusabila, cáci ne sileamu a sustiené pentru referintie individuali atari ministrii pre cari i tieneamu necapabili de a aduce la valóre binele comunu alu tierci.

Acum revinu la crisea ministeriale.
(Va urmá)

Decisiune.*)

Corpulu dietaticu din tractulu conferentialu Saele in conferinti'a sea ordi-

*) Ni a sositu tardiu.

naría lunaria tienuta in 11/1 a. c. a decisu cu unanimitate a fi representatu la parastasulu, ce se va serbá la 23/4 a. c. de reuniunea invetiatoriloru din tiera Oltului intru gloriós'a amntire a marelui dascalu Georgiu Lazaru. In consecinti'a a si alesu conferinti'a o deputatiune pre care s'o reprezenteze atátu la parastasu, cátu si la adunarea generala estra-ordinaria, ce o va tiené reuniunea invetiatorésca George Lazaru nomai decátu dupa saversirea parastasului. —

Suntemu bine informati, ca si corpulu invetiatorescu dela Brasiovu inca va fi representatu prin o deputatiune; cu atátu mai vortosu, ca totu cu acés'ta ocasiune se voru mai decide discussiuni si se voru luá concluse obligatórie in unele afaceri de cariera fórté importante.

Ne permitemu deci a rogá sa participe la acés'ta adunare de mare insemnatate cátu de multi domai invetiatori din archidieceasa. Iéra deadreptulu ne adresámu cu amóre fratiésca cátra toti invetiatorii din jurulu Sabiului; din cauza ca cu cátu vomu fi mai multi reprezentanti la acea adunare solena: cu atátu consultatunile nóstre voru fi mai pline de efectu, iéra scopulu, ce urmarimu, va fi asigurat.

Ioanu D o r c 'a

conduc. confer.

Dometiu D o g a r i u

notariulu conf.

Discursulu dlui dep. M. Besanu

rostitu in camera reprezentantiloru Ungariei cu ocasiunea desbaterei §. 2. alu proiect. de lege despre not. publ. reg.

Onorata Camera! Cu privire la §. 2. din proiectu, voiamu si eu sa facu unu amendamentu. Crediendu inse ca antevorbitorulu va vorbi in asemenea intielesu, amu fostu aplecatu a renuciá la presentarea amendamentulu meu. Dara dupa ce vedii, ca d-sea a presentatu o modificatiune in intielesu de totu contrariu, 'mi iau voia a presentá unu amendamentu in acelu intielesu: „cá notariulu publ. afara de limb'a oficiala a statului, sa fia indetoratu a cunosce si limb'a, care se intrebuintéza preste totu in cerculu seu. (Aprobare.) On. Cam.! facendu acestu amendamentu si recomandandu-lu on. camere spre primire, 'mi tienu de datorintia a declará inainte de tóte, ca eu prin presentarea amendamentulu nici pre departe nu voiescu a provocá asiá numit'a cértá de nationalitate; cáci nu me tienu de acei'a, cari sciu aduce cestiunea de nationalitate in legatura cu tóte cestiunile, precum amu avutu ocasiune a esperá, chiaru si cu goletatea tesaurulu publicu, cestiunea de nationalitate — dícu — care merita apretiare cu multu mai ponderósa si seriósá, decátu, cá neincetatu sa póta fi adusa pre tapetu in camera, si pentru a cárei representare unii 'si revindeca privilegiu eschisivu. Asiá dara eu, on. camera, nu pentru aceea presentezu amendamentulu, pentru ca dóra a-siu fi de parere, ca acestu amendamentu aru fi postulatulu séu effuinti'a directa a legi de nationalitate, ci 'lu presentu, pentru ca sum convinsu, ca fára de acestu amendamentu legea despre notariatu publ. va fi lipsita de unu atributu principale, cu privire la esecutarea practica a ei, si pentru ca fára acestu amendamentu legea nici odata nu va corespunde trebuintiloru vietiei practice. Notariatu publ. on. camera, cu tóte ca se declara de institutiune de statu, propriaminte totusi nu e oficiu de statu, pentru ca notariulu publ. nu participa din favorurile si binefacerile garantate de statu, ci este atare organu alu cetatieniloru statului, cu a cáruí intrevinere si ajutoriu cetatienii statului voiescu a-si regulá cu tóta siguritatea afacerile loru de dreptu privatu intre marginea legiloru, prin urmare on. camera, notariulu publ. nu este altu ce-va, decátu jurisconsultulu séu — déca este iertata espressionea — cancelistulu autenticu alu civiloru statului, cu care acés't'a suntu in atingere continua in rapórtelu loru de dreptu, de tóte dílele. E necesariu deci, cá notariulu publ. sa intielega si limb'a in care cetatienii patriei din cerculu seu se intielegu intre sine. Déca acés't'a se intempla din contra, va se

dica déca amendamentul meu nu se va primi, atunci on. camera, sum convinsu, ca se va intempla casulu curiosu, ca acést'a lege va avé valóre si se va inactivá in fapta numai in acea parte a tieriei, unde cetatienii statului intielegu limb'a oficiala a statului, iéra din contra aiurea va remanea daru (milostenia) pre harthia.

Destula nenorocire este on. camera, ca in Ungaria, care este un'a (egységes) pâna in diu'a de astadi n'avemu legi, cari sa deoblege de o potri va pre toti cetatienii statului. Alte legi suntu in fost'a Transilvani'a, altele in fostulu confinii, si altele in Ungaria propria. Se mai sporimu acést'a anomalia si cu o lege care s'aru inactivá in fapta numai intru o anumita parte a tieriei? Cu o lege, care in unele locuri va aduce binecuvantare intru promovarea industriei, comerului si creditului publicu precum si intru incetarea proceselor sumptuóse, iéra in altu locu va remané numai binecuvantare pre harthia. Eu credu, ca acestu proiectu de lege nu póte avé asemenea scopu.

Aru fi tempulu on. camera! ca cunoscendu lipsele vitali ale natiunii sa se creze legi practice, mai corespunditorie acelor'a. Strabunii nostri n'au calaritu pre papirulu teoriiloru inalte, cum multi facu astadi, ci s'au pogoritu pre câmpulu vietiei practice si acel'a l'au cultivatu, si inca câtu de bine, totu-déun'a, de câte ori marea multime de gravamine si alte pertratári de dreptu publicu au concesu acést'a. Déca privimu la tóte legile nóstre, vomu aflá ca acele suntu basate pre lipsele practice ale vietiei; nu diu eu on. camera, ca strabunii nostri s'au ingraditu cu muri chinesi fatia de institutiunile folositorie si practice din strainetate, acele le-au urmaritu ei cu atentiunea si le-au introdusu si la noi dupa cum au recerutu referintiele nóstre. Pentru ce n'amu poté face acést'a si cu acestu proiectu de lege care, dupa cum se scie, vré sa introduca la noi o institutiune straina. Intrég'a lege, séu partea ei cea mai mare nu este decâtu traductiunea fidela a legii austriace despre notarii publici, dara s'a lasatu din trena'sa dispusetiunea practica, conformu cârei'a not. publ., afara de limb'a oficiala a statului, trebuie sa cunósca si limb'a respectivului teritoriu. Inca un'a vréu sa mai insemnu on. camera! Déca m'aru poté cine va convinge, ca in urm'a amendamentului meu, legea nu aru fi executabila, séu ca prin trena'su ide'a unitatei cetatieniloru statului si numai pre departe se atinge séu se periclitéza, potu asigurá pre onorat'a camera, ca eu a-si fi celu dintâiu, — care a-si respinge acestu amendamentu.

Dara chiaru pentru ca sum convinsu despre contrariu, si credu, ca politicu seriosu nici nu póte afirmá asiá ce-va, 'mi iau voia de nou a recomandá amendamentulu atentiunii on. camere. — (Aprobare.)

Varietáti.

*** Bâi nóue. Ni se serie dela Gioagiulu inferioru, ca preotulu Vasiliu Basabu din Rמוש, carele are o proprietate la Gioagiu, a descoperitu ape minerale pre proprietatea sea. Densulu la anulu 1873 a edificatu o scaldatória pentru sine si pentru familia. Dupa ce cunoscura mai multi amici si cunoscuti bunatatea apei, lu svatuiru sa analizeze ap'a, ceea ce se si facu prin barbati competenti in Vien'a. Ne pare reu ca nu avemu la mâna analiza ins'asi. Destula ca in urm'a acestei'a preotulu nostru se vede motivatu a estinde stab limentulu seu privatu de bâi asiá incátu sa-lu póta dá publiculu spre folosintia. Unu lucru laudabilu si care face onóre energiei si spiritului de intreprindere a domnului Vas. Basarabu.

Ap'a acést'a se vede din unele urme care s'au aflatu si acum, sapandu preotulu pre proprietatea sea spre a-si face o fantána, ca o au folositu si romanii, strabunii nostri. Fantána dupa care s'a sapatu erá sa fia langa scaldatória de care facuramu amintire mai susu. In locu de

apa s'au aflatu in o afundime de doi stangini si jumetate diverse obiecte antice, dintre cari unele s'au tramisu la Asociatiunea trans. pentru literatura si cultura poporului románo, altele la gimnasiulu nostru din Brasiovo. Póte ca este acési apa de care se face amintire la Entropiu, in apropierea cetátiei Zeugma (Cigmeu?). Spre a fi siguri aru trebui sa cunós-cemu loculu insusi pre care se afla proprietatea dlui V. Basaraba, ceea ce din corespundintia ce ni sta dinainte nu se póte. La tóta intemplarea descoperirea este interesanta si din punctu de vedere practic si istoricu si asiá danduni-se ocaziune o vomu studiá mai de aprópe.

*** O descoperire arheologica. — Pre tiemulu marii Marmora s'a descoperitu de curendu fragmentulu unei colóne de marmora ornata cu bas-reliefuri ce represinta ómeni si cai. Se crede ca acestu fragmentu face parte din colón'a lui Arcadiu, care a statu in picioare mai multu de 200 ani dupa caderea Constantinopolei, fiindu distrusa la finea seculului alu 17-lea. Suprafati'a sea intréga erá ornata cu bas-reliefuri ce reprezentau victoriile lui Teodosiu celu Mare. Interiorulu colónei continea o scara pre care se putea sui pâna la verfu. Se naréza ca distrugerea acestei colóne s'a facutu din caus'a plangeriloru musulmaniloru cari pretindeau cá crestini prin midiloculu acestei scári, se saiau susu si priviau in interiorulu haremiloru si gradineloru loru.

*** Tergulu Sabiiului de fatia e slabutu de totu.

*** Educatiunea fiiloru Sultanului. Tóte informatiunile capetate asupra educatiunei fiiloru Sultanului actualu a Turciei suntu putienu magulitorie pentru acesti juni principi. Mam'a lui Abdul-Aziz, Sultana Valida, care esercita o mare influentia asupra spiritului fiului seu si asupra afaceriloru de stat, a fostu mai inainte sclava; ea este de o ignorantia absoluta si cu idei marginite. Educatiunea principiloru fiindu supraveghiata de ea, nu mai e trebuintia se spunemu ca acést'a educatiune este fórtu rea. Fiii Sultanului facu parte din armata, dara in nisce conditiuni singulare. Celu mai mare, Iusuf Izzedin Effendi, in etate de 18 ani, este maresialu si comandantu superioru a unui corpu de armata; alu 2-lea, Mahmud Djemil Eddin Effendi, in etate de 11 ani, este contra-admiralu; 3-lea Mehemed Selim Effendi, in etate de 8 ani, este locotentu de artileria; alu 4-lea, Abd-ul-Medjid Effendi, e numai de 4 ani, cu tóte aceste se pregatescu a-lu numi oficieru. Nici unulu din acesti principi, dela maresialu pâna la locotentu, n'a facutu studie, fia clasice, fia speciale; abiá celu mai mare, comandantulu unui corpu de armata! scie a ceti si a scrie. Fiulu lui Abd-ul-Medjid, Murad Effendi, ereditariulu pre-sumptivu, si fratii sei suntu tienuti sistematicesce la o parte cá loviti de ostracismu. Nu li se da nici o functiune, nu se bucura de nici un'a din onorile, ce in ori-ce tíera suntu legate cu titlulu de membru a unei familii suverane; ei invetiasera mai inainte ce-va elemente din limb'a franceza dara au intreruptu demultu studiile, si acum traiescu in trandavia. Aceste obiceiuri a principiloru otomani creaza tieriei o situatiune plina de pericole, cáci, ignorantia fiindu generala printre ei, sultanulu care se suie pre tronu se grabesce a imitá pre predecesorulu seu, dandu cursu liberu capricieloru sele.

*** Frigu. Spre diu'a de 20 Aprile a fostu frigu cum se cade si inca cu ninsóre. Din multe párti ni vine scirea ca pómele si viile suntu cu totul stricate.

Raportu comerciale.

Sabiiu 28 Aprile n. Gráu 4 fl. 67 xr. frumosu, 7 fl. 13 xr. mestecat, 6 fl. 80 xr. cualit. infer.; secar'a 5 fl. 7 xr. pâna 4 fl. 80; orzu 4 fl. 33; ovesu 2 fl. pâna 1 fl. 3 xr.; cucuruzu (porumbu) 3 fl. 87—4 fl. — xr.; cartofi 1 fl. 73 xr. galé'a austriaca. Cânep'a 18—20 fl. maj'a. Lintea 6 fl. 67 xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 5 fl. 67 xr. Fenu legatu 1 fl. 30, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a. Lemne de focu 8—10 fl. stang. austr. Carne de vita 18—22 cr. p., de porcu 28 xr. Un-sórea 79 xr. pâna la 1 fl. 20 cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 19 Aprile (1 Maiu) 1874.

Metalicele 5%	69 15
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73 80
Imprumutulu de stat din 1860	103 50
Actiuni de banca	792 —
Actiuni de creditu	217 —
London	111 70
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74 —
" " " Temisioreno	73 50
" " " Ardelenesci	70 75
" " " Croato-slavone	75 50
Argintu	106 20
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 96

Concursu.

Devenindu parochi'a Chesleri, in protopresbiteratulu Ternavei de josu vacanta se escrie concursu pâna in 9 Maiu a. c.

Emolumentele suntu:

1. Venitele stolari de pâna acum'a.
2. Gradina de legumi pre care are de a se radicá casa parochiala.
3. 16 jugere 415 □ portione canonica parte arátore parte cositura.
4. Un'a viie de 999 □:
5. De tóta famili'a o di de lucru (claca) si dóua copuri de mustu. —

Doritorii de ocupá acést'a parochia au sa-si astérna suplicele instruate cu documintele recerute de prescriesele St. org. la subscrisulu pâna la terminulu susu prefiptu. —

De a g u, 25 Martie 1874.

Cu intielegerea comitetulu parochialu.

Daniilu Tamasiu

Adm. prot.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Fizesiu — Barbur'a de clas'a a III-a in protopresbiteratulu gr. or. alu Ioagiului I statátore din 190 familii cu 880 suflete, se escria concursu pâna in 5 Maiu 1874.

Emolumentele suntu:

1. Dela 40 case, câte o mesura mica de cocuroza sferamatu.
2. Dela 150 familii, de tóta famili'a 40 cr. v. a.
3. Stol'a usuata si folosintia cimiteriului de 2 cara fenu, cari tóte la olalta computate in bani, dau unu venitu anualu de 329 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au se subscérna concursele lor instruite in sensulu statutului organicu la subscrisulu in Hondolu, pâna la terminulu prefiptu.

Hondolu 27 Martie 1874.

In contielegere cu comitelulu parochialu.

Basilu Puposiu,

(3—3)

protopresv.

Concursu.

Pentru parochi'a vacanta gr. or. din Cristiori protopresbiteratulu Zarandului se escrie prin acést'a concursu pâna in 12 Maiu a. c. in care di va fi si alegerea.

Doritorii de a competá la acést'a parochia carea este clasificata de o parochia de cl. a III (trei'a), au a-si indreptá petitiunile lor instruate in sensulu statot. org. la subsemnatulu in Bradu (cot. Zarandului) pâna la terminulu susu amintitu. Bradu 15 Aprile 1874.

In contielegere cu comitelulu parochialu.

Nic. I. Miheltianu,

prot. gr. or. alu Zarandului.

(2—3)

Nr. 26. — 1874.

Edictu

Prin care Ioanu Sora din Seliste, carele de tempu mai indelungatu au parasitu patri'a si pre soci'a lui Coman'a Romanu Hens'a totu din Seliste fara a se sci loculu aflárei lui, se provóca, cá in terminu de unu anu, se se presenteze inaintea forului matrimonialu subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortiale intentatu asupra-i, se

va otari — amesuratu prescrielora canonice — si in absentia lui.

Sabiiu, 22 Fauru 1874.

Forulu matrimonialu gr. res.

alu tractului protop. alu

(2—3) Sabiiului I.

Togm'a acum a aparutu CART'A UNGARIEI

pentru scótele poporali in limb'a romána de

EUGENIU BORDEAUX,

Editiunea a dóua indreptata, dupa prescriesele inaltului ministeriu de culte si instructiune publica; cu date statistice, consemnarea episcopieloru tuturoru confessiuniloru, si cu date istorice vechi.

Pretiuulu cartei, colorata si intinsa pre pandia pentru impaturatu e 7 fl. 60 xr. v. a.; colorata finu cu demarcarea comitatelor e 8 fl. v. a.

Uniculu depositu pentru tieriele Corónei ung. la

F. Michaelis in Sabiiu,

(Piat'a mica Nr. 12.)

Cei ce dorescu potu primí cart'a si ne-colorata si neintinsa pre pandia, pre lángu unu pretiu corespunditoriu.

Ioanu Cristea

compactoru in Sabiiu, se recomanda on. publicu románu cu legarea de cárti, protocóle, brosiure etc., si preste totu cu esecutarea tuturoru comisiuniloru ce cadu in cerculu compactoriei, promitiundu lucru promptu si solidu si cu pretiuri cátu se póte mai moderate.

Locuint'a strad'a (uliti'a) Turnului Sag-Gasse Nr. 24.

Celu mai nou si mai mare depositu de orológe in Sabiiu.

la

IOHANN BUSCHEK

orologieru,

Uliti'a Cisanadiei Nr. 16 vis-a-vis de Hotelulu: „La Corón'a Ungariei“.

Recomanda orologe se de auru si argintu de I calitate, de Genf, alese personalminte si probate prin oficiu, cu garantia de 1—2 ani.

Orologie de argintu cu câte fl. 13, 14, 16, 18, 20, 24, 26, 28, 30—40.

Orologie de auru cu câte fl. 28, 30, 32, 34, 36, 40, 45, 50, 60, 70—150.

De I calitate orológe cu pendulu, o decóre pentru ori ce locuintia cu câte fl. 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46, 50, 60, 70—150.

Orológe de biroulu francesu, de marina si desteptatorie (Wecker) etc.

Lantiuri de auru si argintu, probate prin oficiu si adeca: Lantiuri de argintu cu câte fl. 3, 4, 5 pâna la 12, de auru: Lantiuri de gátu cu câte fl. 32, 34, 36, 40, pâna la 80 si 150.

Reparaturele se facu dupa modulu celu mai nou solidu si cu garantia de unu anu.

Pretiu curinte mai detaiatu gratis et franco.

(2—20)

Avisu pentru dame.

Subscriese prin acést'a aducu la cunoscentia P. T. publicu, ca — pentru sesonulu incepetoriu de véra — s'au provediutu cu unu sortimentu de cele mai nóue marfuri de moda pentru dame. Alegerea stá la dispositiune.

Comisiuni din afara se efeptuescu promptu si spre multiamire.

Pentru acést'a garantéza: Sabiiu in 25 Aprile 1874.

Iosefine Wegmuth

si sororile sele.

(Strad'a Cisanadiei Nr. 26.)

(1—2)